

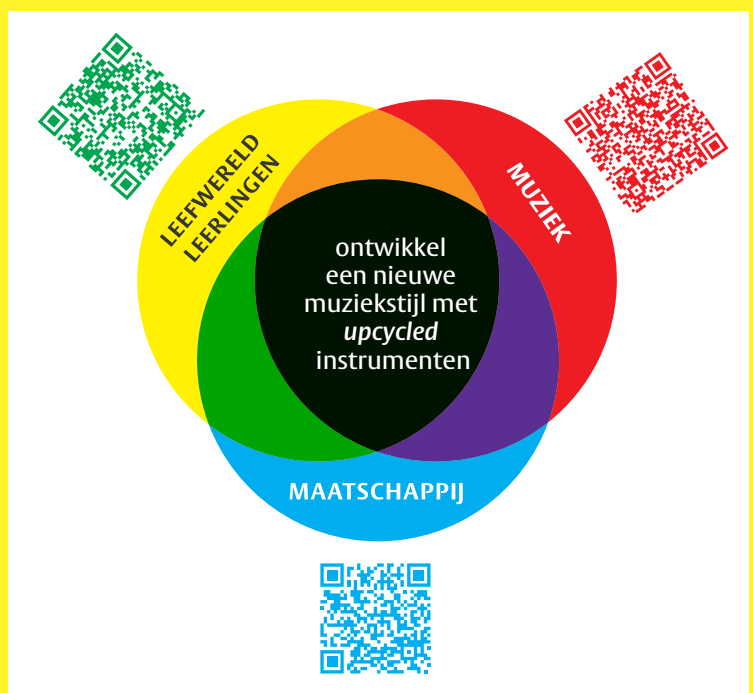
Aan de slag met *upcycled* instrumenten

Bij deze opdracht onderzoeken leerlingen hun eigen muzikale roots: welke muziek horen zij thuis, op straat of online? Hoe kun je deze stijlen mengen? En hoe kunnen zij uit afval instrumenten maken waarmee ze nieuwe muziek kunnen laten klinken?

TEKST **MAITE ROEST** EN **MELISSA BREMMER**

In veel culturen wordt muziek gemaakt van materiaal wat voorhanden is, denk aan bamboe, blikjes, kiezels, hout, papier en plastic. In Kinshasa (Congo) maakt bijvoorbeeld de band Fulu Miziki hun instrumenten en hun outfits uit afval, ook omdat ze aandacht willen vragen voor het milieu. De muziek van de band is een nieuw genre dat bestaat uit een mengelmoes van muziekstijlen die de muzikanten mooi vinden. Zo gaat dat vaak met nieuwe muziek. Zodra muzikanten samenkomen nemen ze allemaal hun eigen voorkeuren en achtergrond mee om vanuit daar – al dan niet met zelf gemaakte instrumenten – iets nieuws te maken.

Bronnen

Dit zijn de bronnen, die je kunt bekijken door de QR-codes te scannen:

1. **Kunst** (in dit geval **muziek**): Fulu Mikizi, collectief uit Congo
2. **Leefwereld leerlingen**: zelfgeknutselde instrumenten met afval
3. **Maatschappij**: Landfill Harmonic, orkestinstrumenten gemaakt van afval

Extra bron: tinyurl.com/marble-machine

Nadat de leerlingen de bronnen hebben bekeken, kunnen ze aan de hand hiervan elkaar een aantal kritische vragen stellen. Vervolgens gaan ze aan de slag met de muziekopdracht.

Kritische vragen

Voordat de leerlingen actief aan de slag gaan met de muziekopdracht kun je de leerlingen laten discussieren aan de hand van de volgende vragen:

- Op welke manier verschillen muziekstijlen over de wereld van elkaar? Denk aan talen, instrumenten, ritmes, toonladders, manier van uitvoeren of materialen.
- Mag je alle muziek die je hoort zomaar gebruiken voor jouw eigen muziek? Waarom of wanneer wel/niet?
- Hoe kun je op een duurzame manier muziekinstrumenten maken?

Tips

Laat de leerlingen zoeken naar stijlen, ritmes of melodieën uit muziekpraktijken van over de hele wereld. Vraag ze om bij hun familie na te vragen welke muzikale invloeden een rol spelen in hun leven. Deze opdracht leent zich ook bij uitstek om leerlingen zelf instrumenten van in hoofdzaak afvalproducten te laten maken. Denk aan gevonden of herbruikbare materialen om een eigen klank te maken (blik, plastic, papier, hout, elastiek, water). Het proces om afgedankt materiaal een nieuwe functie te geven noemen we *upcyclen*.

Combineer bij het maken van muziek de zelfgemaakte instrumenten met instrumenten die op school aanwezig zijn en/of digitale klanken (GarageBand, ThumbJam). Inspirerend hierbij is het filmpje met Adele en Jimmy Fallon om te zien hoe je de instrumenten van school kunt inzetten.

Een ander idee is om samen met de leerlingen een film van Willem Wever te bekijken waarin Diederik Jekel uitlegt hoe geluid werkt. Dat kan een handige introductie zijn voordat de leerlingen zelf instrumenten gaan ontwerpen.

Werk in kleine groepjes en verdeel rollen en taken. Denk tot slot na over de wijze van presenteren: hoe kun je laten zien dat jouw muziek bij jullie past en welke kleren horen daarbij? Ter inspiratie kun je kennis maken met het project Muziek Raken, waarbij leerlingen muziek leren maken door te spelen en te experimenteren.

Expositie

Aanvullend is het wellicht een idee om een mini-expositie van de instrumenten in de klas of aula samen te stellen, met een korte uitlegkaart per groep. Nodig ouders uit en laat hen de instrumenten uitproberen na een vet optreden van de klas!

OVER DEZE RUBRIEK

In deze rubriek geven Maïte Roest en Melissa Bremmer een opdracht voor de bovenbouw van het basis-onderwijs en onderbouw van het voortgezet onderwijs. De leerlingen gaan met de muziekopdracht aan de slag nadat ze drie bronnen hebben bekeken en bediscussieerd. Melissa is samen met Emiel Heijnen en Folkert Haanstra auteur van het boek *Wicked Kunsteducatie*.

OPROEP

Heb je de opdracht met jouw leerlingen uitgevoerd? Mail ons het resultaat! Of heb je zelf een minder gebruikelijke muziekopdracht bedacht? Stuur jouw opdracht in, samen met drie bronnen uit de leefwereld van de leerling, de maatschappij en de kunsten (muziek). Onder de inzendingen verloten we het boek *Wicked Arts Assignments of Wicked Kunsteducatie*.

Melissa Bremmer is Lector Kunsteducatie aan de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten;

Maïte Roest is mede-eigenaar van LIMAI muziek.